Polar Night Energy Oy:n lausunto Hallituksen esityksestä HE 212/2021 vp eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Polar Night Energy Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Pidämme tärkeänä, että energiaverotusta koskevan lainsäädännön muutokset toteutetaan siten, että ne mahdollistavat mahdollisimman laajan teknologiaskaalan vähäpäästöisen lämmön tuotantoon.

Polar Night Energyn asiantuntijalausunnossa otetaan kantaa vain sähkön käyttöön lämmön tuotannossa. Polttoaineiden verotukseen emme ota kantaa tässä lausunnossa.

Esitysluonnos on perusajatukseltaan hyvä. Sähkön käytön edistäminen kaukolämmön tuotannossa siirtämällä se sähköveroluokkaan II tukee ilmastotavoitteita. Se mahdollistaa esimerkiksi suurten tuulivoiman tuotantohuippujen tehokkaan hyötykäytön kaukolämpötuotannossa, joka on merkittävä osa Suomen energiantuotantoa.

Esitysluonnos on kuitenkin siinä mielessä puutteellinen, että se tarpeettomasti spesifioi tuotantomenetelmäksi sähkökattilan. Esitysluonnoksessa todetaan kohdassa 1.1 seuraavasti:

Sähkökattiloiden pienet investointikustannukset mahdollistaisivat niiden käytön kannattavuuden vähäisillä käyttötunneilla, jolloin lämmöntuotanto voidaan keskittää vain niihin hetkiin, kun sähköä on ylimäärin tarjolla.

Muotoilu sulkee tarpeettomasti pois muut mahdollisesti ympäristöystävälliset ja kenties tyypillistä sähkökattilaa suuremmilla investointikustannuksilla olevat tavat konvertoida sähköä lämmöksi niillä tunneilla, kun sähköverkossa on tarjontaa puhtaasta sähköstä ilman muuta suoraa kulutuskohdetta.

Mikä tahansa laite, jonka käyttövoimana on sähkö ja joka tuottaa lämpöä kaukolämpöverkkoon, joko reaaliaikaisesti tai varastoinnin kautta, tulisi kuulua sähköveroluokkaan II.

Esitysluonnoksen kohdassa 4.1 todetaan myös seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan, että myös kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavien sähkökattiloiden käyttämä sähkö siirrettäisiin alempaan sähköveroluokkaan. Tämä tukisi tarvetta muuntaa vaihtelevaa, yhä suuremmissa määrin uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä myös lämmöksi. Sähkökattilan veroetu olisi perusteltua rajata kaukolämmön tuotantoon, jossa lämpöä voidaan myös varastoida ja samalla parantaa sähkö- ja lämpöjärjestelmän integraatiota.

Tässä kohdassa selkeästi määritetään, että on tavoitteenmukaista tukea uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön muuttamista lämmöksi, mutta tarpeettomasti määritetään tuotantomenetelmäksi sähkökattila. Muotoilun oletuksena lienee se, että kaukolämpöverkko itsessään ja siihen liitetyt vesivarastot ovat ainoa mahdollinen varastointimenetelmä kaukolämmölle.

Näkemyksemme mukaan tämä sisäänrakennettu oletus tarpeettomasti ja kilpailua vääristäen rajoittaa varastointimenetelmiä. Tarpeeton spesifiointi sähkökattilaksi rajoittaa kaukolämmön päästöjen vähentämistä sähköä käyttävillä ratkaisuilla ja luo epäreilua kilpailuetua sähkökattilatoimittajille. Esimerkiksi kiinteän aineen lämpövarastot, joissa ei varastoida suoraan kaukolämpövettä, suljetaan tällä muotoilulla pois.

Markkinoille on kiihtyvällä tahdilla tulossa uusia teknologisia ratkaisuja sähkön varastointiin nimenomaan lämpönä, joten olisi ilmastotavoitteiden ja sähköverkon tasapainottamisen kannalta olennaista mahdollistaa teknologiariippumattomasti näiden menetelmien hyödyntäminen kaukolämmön tuotannossa. Lisäksi sähkökattilan määritelmä ei ole yksiselitteinen.

Esitysluonnoksessa sähkökattilaksi määritetään 2 §:n kohdassa 5 h):

sähkökattilalla sähköenergiaa lämmönlähteenä käyttävää astiaa, jossa lämmitetään nestettä tai kaasua;

Tämä muotoilu on mielestämme liian tulkinnanvarainen. Laajalla tulkinnalla mikä tahansa sähköä lämmönlähteenä ja lopulta nestettä tai kaasua lämmittävä astia voidaan tulkita sähkökattilaksi. Suppealla tulkinnalla sähkökattilaksi tulkitaan laitteisto, jossa sähkölaite lämmittää suoraan nestettä tai kaasua, ja jollaista tyypillinen sähkökattila edustaa. Tämä tulkinnanvaraisuus johtaa siihen, että lakiesityksen mennessä tässä muodossa läpi, tulee sähköveroluokan määrittelyyn hakea ennakkopäätöksiä siitä, onko kukin laite tässä mielessä sähkökattila vai ei.

Esimerkkinä nostamme esiin kiinteän aineen lämpövarastot. Tähän lukeutuvat sekä faasimuutokseen perustuvat lämpövarastot että tuntuvaan lämpöön perustuvat varastot. Näissä varastoissa voidaan lämmittää kiinteää ainetta suoraan esimerkiksi sähkövastuksilla ja myöhemmin purkaa kiinteästä aineesta lämpöä kaukolämpöveteen. Tällainen sovellus toteuttaa täsmälleen samaa funktiota kuin esimerkiksi suoraan vastuksilla vettä lämmittävä sähkökattila, minkä lisäksi siinä on sisään rakennettuna varastointielementti. Nykyisellä lakiesityksen muotoilulla ja suppealla tulkinnalla se ei kuitenkaan saa samaa verokohtelua kuin sähkökattila.

Ehdotamme seuraavia tarkennuksia esitysluonnokseen:

1. Ehdotetaan, että luovutaan määrittelystä, jossa vain sähkökattila on sallittu tuotantomuoto sähköveroluokkaan II kuuluvalle kaukolämpöä tuottavalle laitteelle. Kohdan 4.1 muotoiluun viitaten muotoilu voisi olla esimerkiksi seuraava:

*Esityksessä ehdotetaan, että myös kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavien sähkö**laitteiden** käyttämä sähkö siirrettäisiin alempaan sähköveroluokkaan.*

Tämä muotoilu poistaisi tarpeettoman teknologiaspesifioinnin.

TAI vaihtoehtoisesti

2. Laajennetaan sähkökattilan määrittelyä 2 §:n kohdassa 5 h) siten, että se kattaa kaikki sähköä kaukolämpöverkkoon syötettäväksi lämmöksi konvertoivat laitteet, esimerkiksi seuraavasti:

   sähkökattilalla sähköenergiaa lämmönlähteenä käyttävää laitetta, jolla voidaan tuottaa kaukolämpöä tai muuta suoraa tai epäsuoraa lämmitystä;

   JA

3. Muotoillaan soveltuvin osin muut kohdat vastaamaan ajatusta, että sekä kaukolämmön tuotanto sähköllä että energian varastointi kaukolämmön tuottotarkoituksiin on teknologianeutraalisti määritetty.

Kannatamme kehitystä, jossa kaukolämpöä halutaan tuottaa yhä puhtaammin ja jossa otetaan huomioon kasvava aiempaa puhtaamman sähkön saatavuus sekä sen tuotannon heilahtelu. Sähköveroluokan alentaminen on tehokas kannustin niille sähkölaitteille, jotka kykenevät tätä tavoitetta toteuttamaan.

Toivomme, että esitystä ei viedä eteenpäin sellaisena, että se tarpeettomasti spesifioi laitteiden tyyppejä tai toimintamekanismeja. Tällainen spesifiointi ohjaa laitteistoja yhteen suuntaan ja keinotekoisesti tukee kyseisiä laitteita toimittavia tahoja, jättäen samalla ulkopuolelle muut potentiaaliset, ja kenties markkinoilta vielä puuttuvat ja tehokkaat keinot, jotka toteuttavat samaa tarkoitusta.

Tampereella, 18.11.2021

Tommi Eronen
Toimitusjohtaja
Polar Night Energy Oy

Markku Ylönen
Teknologiajohtaja
Polar Night Energy Oy